

Otázka: Morfologie kožních chorob

Předmět: Kosmetika

Přidal(a): Veronika

Obsah

- morfy primární a sekundární, popis výkvětků a způsob hojení, umístění a uspořádání výkvětků, plošné změny a výsledné stavy

MORFOLOGIE KOŽNÍCH ZMĚN

Lidská kůže reaguje na nejrůznější škodlivé vlivy (vnější a vnitřní) různými změnami:

- **Akutními změnami**
 - náhle vzniklými
 - právě probíhající
 - Akutní průběh ekzému se vyznačuje červenými skvrnami, pupínky a puchýřky
- **Chronickými změnami**
 - trvají delší dobu
 - pomalu se vyvíjejí
 - někdy se opakují
 - Chronický průběh ekzému ložiska jsou červená, hrubá, rozpraskaná

Vlivy, působící na organismus mohou vyvolat na kůži:

- **Vady kůže**
 - vada - odchylka nebo anomálie

- obtěžuje klienta svým vzhledem
- nenarušuje funkci kůže ani organismu
- Patří sem:
 - hyperpigmentace
 - depigmentace
 - névy
 - změny v ochlupení
 - bradavice
 - ektázie
 - komedony
 - vrásky
 - změny barvy kůže
- **Choroby kůže**
 - Choroba = nemoc
 - je porucha funkce organismu nebo jeho částí
 - Každá nemoc se projevuje určitými příznaky = symptomy
 - a) objektivní příznaky
 - b) subjektivní příznaky
 - Objektivní příznaky:
 - Lze je
 - vidět
 - změřit
 - zhodnotit laboratorně (projevy zánětu, morfy, olupování kůže, zčervenání)
 - Subjektivní příznaky:
 - při jejich hodnocení se opíráme pouze o sdělení klienta
 - nelze je žádným způsobem zachytit na kůži Nevidíme je, ale cítíme
 - bolest
 - svědění
 - mravenčení
 - pálení
 - brnění atd.

Chorobné změny na kůži dělíme na:

- **Morfy** (výkvěty) (morfologie - nauka o změnách a tvarech)
- **Plošné změny**

- **Výsledné stavy** • při popisu a hodnocení objektivních chorobných změn na kůži vyšetřujeme kůži na celém tělesném povrchu

U každého morfu (výkvětu) hodnotíme:

- Velikost (mák, hrách, pěst)
- Tvar (kruhovitý, oválný)
- Povrch (hladký, drsný)
- Ohraničení (ostré, neostré)
- Barvu (červená, hnědá, bílá....)
- Konzistenci (tuhá, měkká)
- Nejbližší okolí výkvětku (zánětlivý lem, změny barvy kůže...)
- Počet (1, 2 a více)
- Konfiguraci (uspořádání - izolovaně, v pásu, v hromádkách)
- Lokalizaci (umístění na určitých místech těla a kůže)

Každá chorobná změna na kůži má určité umístění, typické pro určitou chorobu - tzv. predilekční lokalizaci

PREDILEKČNÍ LOKALIZACE

- **Predilekce solární**
 - na místech vystavených slunci - na nekrytých partiích
- **Predilekce seborrhoická, aknetická**
 - kde je nejvíce mazových žláz
- **Predilekce intertrigózní**
 - místa vlhké zapářky
- **Predilekce psoriatická**
 - lokalizace ve vlasaté části hlavy, v okolí loktů a kolen
- **Predilekce krevní embolizace**
 - pro lékové a potravinové alergie
- **Predilekce svrabová**
 - kde je rohovina hydratovaná a měkká:
 - mezi prsty na ruce

- předloktí v ohybu
- boční strana hrudníku
- pod prsy

KOŽNÍ MORFY PRIMÁRNÍ

- jsou to ty výkvěty, kterými obvykle choroba začíná
- proto primární - prvotní
- **Skvrna - macula**
 - ohraničená změna barvy v úrovni kůže:
 - barva červená zánět, překrvení
 - barva hnědá - pigmentace (pihy)
 - barva bílá - depigmentace
- **Pupínek - papula**
 - vyvýšenina nad povrchem kůže
 - může být vodnatý nebo s příměsí krve
 - různé velikosti a barvy (podle toho, při kterém onemocnění vzniká)
- **Hrbolek, hrbol - tuber**
 - pupínek větších rozměrů
 - někdy tužší konzistence
 - zánětlivý infiltrát, který vzniká zmnožením buněk v kůži (např. nádory)
- **Kopřivkový pupen - pomphus, urtica**
 - ohraničené vyvýšení nad kožní povrch
 - vzniká otokem ve škáře
 - svědí
 - je bílý, růžový
 - vznik při kopřivce, bodnutí hmyzem, citrusy
- **Neštovička - pustula**
 - pus - hnis
 - je to dutinka vyplněná hnisem
 - nahromadí se leukocyty jako obrana proti infekci
- **Puchýř - vesicula**

- je to dutinka vyplněná tkáňovým mokem
- někdy s příměsí krve
- velký puchýř se označuje jako bulla
- vzniká např. při oparu, ekzému, otlaku a tření – dlaně, plosky nohou

KOŽNÍ MORFY SEKUNDÁRNÍ

- vyvíjejí se nejčastěji z prvotních výkvětků
- nebo vznikají samostatně jako druhotný projev kožní choroby
- **Šupina - squama**
 - odlupující se rohovina
 - šupiny buď pevně lpí nebo se olupují
- **Strup - crusta**
 - zaschlý tkáňový mok s příměsí krve nebo hnisu
 - podle příměsí má i barvu
 - po odhojení strupu nevzniká jizva
- **Příškvár - eschara**
 - je to nekróza – odumření části kůže (při spálenině, omrzlině)
 - po odloučení vzniká vřed
 - vždy se hojí jizvou
- **Oděrka - excoriata**
 - vznik mechanickým sedřením vznik odloučením – sedřením puchýře nebo neštovičky
 - ztráta povrchové části pokožky
 - po mechanickém sedření někdy přetrvává pigmentace
- **Trhlina - rhagáda**
 - nebolestivé porušení soudržnosti pokožky
 - nebo bolestivé zasažení do škáry i hlouběji
 - většinou se hojí bez jizvy
- **Vřed - ulcus**
 - plošná ztráta kůže sahá až do škáry nebo hlouběji
 - vzniká postižením žilního a cévního řečiště
 - hojí se vždy jizvou

PLOŠNÉ ZMĚNY:

- **Zarudnutí - erytém**
 - vzniká překrvením kůže
- **Otok - edém**
 - rozsáhlé proniknutí tkáňového moku do podkoží
- **Sinavost - cyanosa**
 - změna barvy kůže
 - kůže je plošně namodralá až fialová
 - výskyt např. u cévních chorob
 - signalizuje nedokrvení kůže
- **Mokvání - madidatio**
 - vzniká prosakováním tkáňového moku z obnažené části pokožky (např. u akutního ekzému)
- **Olupování - desquamatio**
 - tvorba šupin na větších plochách (např. lupénka)
- **Zhrubění kůže - lichenificatio**, lichenifikace
 - někdy se zvýrazní i kožní rýhy (např. u kůže s ekzémem)
- **Vegetace - papillomatosis**
 - bradavičnaté až květákovité bujení povrchu kůže (např. bradavice, kondylomy)

Po odhojení primárních i sekundárních morfů nebo plošných stavů zůstávají někdy na kůži trvalé změny, které samy nezmizí – jsou to: **VÝSLEDNÉ STAVY**

- **Jizvy - cicatrix**
 - jizva je nově vytvořené pojivo, které překrývá kožní defekty
 - čerstvá jizva je růžová, později bělavá Typy jizev:
 - keloidní jizva (zbytnělá)
 - atrofická jizva (vpadlá)
 - hypertrofická jizva (nad úroveň kůže)
- **Ztuhnutí kůže - sklerotizace**
 - projevuje se změnou barvy a konzistence kůže
 - v důsledku zmnožení kolagenního pojiva
 - kůže je tuhá, bělavá
- **Ztenčení kůže - atrofie**

- projeví se ztenčením, řasením (např. v důsledku věku)
 - pod kůží prosvítají cévy
 - barva je bělavá
- **Změna barvy kůže**
 - hyperpigmentace nebo depigmentace
 - v místech mechanického dráždění (např. ekzém, zhojená lupénka)
 - může být dočasná nebo trvalá
 - **Zbytnění kůže - elephantiasa**
 - kůže je ztlustělá a zhrublá
 - vzniká městnáním lymfy (např. ucpání lymfatických cév po operacích, při křečových žilách)